

# GRAD KUNŠPERSKIH VITEZOV

BESEDILO IN FOTOGRAFIJA:  
ALEŠ NOSAN

Ime Kunšperk je bilo od 13. stoletja znano v kulturni Evropi tistega časa. Znameniti vitez Oton iz Kunšperka je leta 1224 na treh velikih viteških turnirjih na Koroškem premagal vso evropsko dvobojevalno elito. Slavni minnesänger Ulrich Lichensteinski je ta dogodek v svoji trubadurski pesnitvi omenil kar trikrat. »Dar kom von Kungesperc, ein helt ...,« našega Otona omenja pesnikovo ugledno pero.

## KAKO DO GRADU

Avtocesto Ljubljana-Zagreb zapustimo v Čatežu, prečkamo Savo, v Brežicah zavijemo desno in vozimo čez Dobravo proti pokrajini Bizeljsko. Sledeč cestnim oznakam pridemo brez težav do lepo ohranjenega velikana - gradu Bizeljsko. V najemu ga ima prijazna družina, ki postreže z dobro hrano. Radi razkažejo grad in obisk njihove vinske kleti je posebno doživetje. S parkirišča pred gradom nadaljujemo peš po isti cesti, ki kmalu postane kolovoz. Pozabljena

razvalina gradu Kunšperk je namreč dostopna samo peš. Vse naokrog so griči in zeleni trtni nasadi. Ko vstopimo v gozd, se pot prične blago vzpenjati. Po polurnem vzponu dosežemo sedlo in se obrnemo levo. Zdaj smo na lepo razvidni grajski poti, rahlo navzdol nas pripelje do vhoda v grad. Pri potepanju ali morebitnem plezanju po grajskih zidovih previdnost seveda ni odveč.

Vračamo se po isti poti. Hoja v obeh smereh in ogled nam bosta namenila približno dve uri čistega užitka v pozabljeni naravi in zgodovini. Ljubitelji razgledov lahko hojo podaljšajo še za slabe pol ure. Vrnemo se do sedla, zavijemo levo in se vzpnejo na razgledni vrh Pečina (525 m).

## ZASNOVA GRADU

Danes je grajsko poslopje le kamnita razvalina, ki pa jasno pokaže močnost minulih časov. Gre za zasnovo, zgrajeno v 12. stoletju, katere obrambno jedro oblikuje veličasten bergfrid. Po mnenju kastelologa Ivana Stoparja naj bi nastal na ruševinah še starejšega gradu. Težko je povedati, koliko prejšnjega zidovja je med današnjimi romanskimi ostanki.

Grad so v gotiki in renesansi temeljito prezidavali in zato je njegova prvotna podoba bolj kot ne hipotetična. Je pa nesporno, da sta iz 12. stoletja

Vse se je dogajalo v temnih gozdovih. Vitezi in gospodične, ljubezen, bitke in fajde, trubadurji in turnirji.

Kmečki upori, dogovorjene poroke, alodifikacije fevdov, dedovanje in izumrtje slavnih rodbin.

Vse in še več je videl grad Kunšperk kot v ogledalu v svojih zidovih. Na Kunšperski gori, podaljšku Orlice, grebena, ki loči kozjanske doline na severu od toplih bizeljskih vinskih gorov proti jugu. Vse je videl Kunšperski grad. Grad v temnih gozdovih.



grajsko obodno zidovje in mogočen obrambni stolp. Še vedno je ohranjen do štirih etaž, izstopa iz zidnega venca in ima poltretji meter debele zidove. Obzidje je na južnejši, obrambno bolj občutljivi strani posebno odebeljeno.

Grajska kapela, kar je ostalo od nje, in še nekateri stavbni elementi so zraščeni z obzidjem, kar dokazuje, da so morda res romanskega izvora.

Ko so gradili poslopje, so grajski tloris v celoti prilagodili značaju reliefnega pomola, ki se spleta na pobočju Kunigspurga. Stavba stoji na jeziku pomola in je zato trikotne oblike. Konfiguracija izbranega prostora je logično vplivala na obliko talne ploskve in posledično na grajsko veduto. Zato je med kupi zidov še vedno izjemen pogled na mehko podobo kozjanske pokrajine.

## LASTNIKI GRADU

Z lego nad reko Sotlo je Kunšperk skupaj s soslednim Cesargradom na drugem bregu reke obvladoval vstop v Hrvaško Zagorje. Oton Kunšperski, najpomembnejši svoje rodbine, dvobojevalec z začetka naše zgodbe, je bil salzburški ministerial, ki je živel viteško življenje. Verjetno so mu zapuili varovanje ogrske meje na reki Sotli. Kunšperski vitezi so imeli v lasti tudi gosposčini in gradova Stopnik ter Velenje. Žal so v 14. stoletju doživeli usodo mnogih plemiških družin srednjega veka, bolj nevarno kot poraz v bitki. Ostali so brez moškega potomca in izumrli. Njihovo posest je pridobila močnejša rodbina – Celjani. Po njihovem izumrtju so prišli Habsburžani in grad je naprej menjal gospodarje, podobno kot številni slovenski gradovi, ki so jih kasneje lastniki zapustili propadu. ☒

**ALODIFIKACIJA:** spreminjanje fevdov v lastno posest

**FAJDA:** pravica do maščevanja, nasilni spor

**MINNESÄNGER:** spreminjanje fevdov v lastno posest

**DAR KOM VON KUNGESPERC, EIN HELT ...:** Prihaja s Kunšperka, junak ...

**KUNIGSPERG:** Kunšperk, Kraljevi hrib

**BERGFRID:** grajski obrambni stolp

**MINISTERIAL:** uradnik, vazal s fevdom, ki je živel viteško življenje

